

Jaarverslag 2022

Rekenkamer Hilversum

Februari 2022

Rekenkamer Hilversum

Dudokpark 1, kamer 1.14
Postbus 9900
1201 GM HILVERSUM
rekenkamer@hilversum.nl

februari 2023

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	4
1. INLEIDING.....	5
2. UITVOERING ONDERZOEKEN	6
2.2 DOE-MEE ONDERZOEK NAAR AFHANDELING VAN WOB-VERZOEKEN.....	6
2.2 SUBSIDIEVERSTREKKING.....	6
2.3 NAZORGONDERZOEK VASTGOED	8
2.4 WONEN	9
3. OVERIGE ACTIVITEITEN.....	10
3.1 INTERNE CONTACTEN	10
3.2 PR.....	10
3.3 EXTERNE CONTACTEN	10
4. FINANCIEEL OVERZICHT 2022	11

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Rekenkamer Hilversum.

In 2022 heeft de rekenkamer het DoeMee-onderzoek naar de afhandeling van Wob-verzoeken en het onderzoek naar subsidieverstrekking afgerond. Daarnaast heeft de rekenkamer de volgende onderzoeken opgestart: een nazorgonderzoek naar vastgoed en een onderzoek naar wonen.

Uiteraard wil ik graag het college van burgemeester en wethouders, griffie en ambtelijke organisatie namens de Rekenkamer Hilversum hartelijk danken voor de goede samenwerking in het afgelopen jaar. De rekenkamer hoopt deze prettige samenwerking in 2023 voort te kunnen zetten.

In de raadsvergadering van 9 november 2022 is Marleen van de Kerkhof door de gemeenteraad benoemd als nieuw lid van de Rekenkamer Hilversum. Katja Bongers werd door de gemeenteraad als lid herbenoemd. Robert Elenbaas heeft zich 16 jaar, waarvan de laatste zeven jaar als voorzitter, ingezet voor de rekenkamer, en daarmee voor de gemeente Hilversum en haar inwoners. Op 24 november 2022 heeft hij zijn werkzaamheden voor de rekenkamer beëindigd. Ter gelegenheid van zijn afscheid is op 23 februari 2023 een bijeenkomst in de raadszaal van het Raadhuis. Ik vind het een eer dat ik de voorzittersrol van Robert heb mogen overnemen.

Voor meer informatie over de Rekenkamer Hilversum en al onze publicaties verwijzen wij u graag naar onze website [Rekenkamer Hilversum | Hilversum Mediastad](#). Via deze website kunnen burgers ook suggesties doen voor onderzoek door de rekenkamer. U kunt de Rekenkamer Hilversum ook volgen op Twitter via @RKHilversum.

Graag gaan wij ook in 2023 weer voor u aan de slag!

Namens de Rekenkamer Hilversum,

Erwin Derks
Voorzitter

1. Inleiding

De rekenkamer heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Onafhankelijk ten opzichte van raad, college van burgemeester en wethouders en ambtelijke organisatie, maar ook onafhankelijk ten opzichte van burgers, bedrijven en instellingen van Hilversum. Het is de taak van de rekenkamer om het bestuur dat de gemeente voert te onderzoeken op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. De rekenkamer let daarbij ook op de randvoorwaarden van goed bestuur. Dat wil zeggen dat ze ook oog heeft voor zaken als integriteit, democratische besluitvorming en publieke verantwoording. De rekenkamer richt zich met haar conclusies en aanbevelingen in de eerste plaats tot de gemeenteraad. Met haar onderzoeken wil de rekenkamer bijdragen aan een beter bestuur in Hilversum en het vertrouwen van de burger in het gemeentebestuur vergroten.

De samenstelling van de rekenkamer was in 2022 als volgt:

Leden:

- dr. Robert Elenbaas (voorzitter tot 24 november 2022)
- drs. Katja Bongers
- drs. Erwin Derks (voorzitter vanaf 24 november 2022)
- dr. Marijn Plomp
- dr. Marleen van de Kerkhof (lid vanaf 24 november 2022)

Secretaris:

- drs. Dorien Verloop

In dit jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over haar activiteiten in 2022 en de besteding van de financiële middelen.

2. Uitvoering onderzoeken

2.1 Doe-Mee onderzoek naar afhandeling van Wob-verzoeken

In 2021 is op initiatief van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) een zogenoemd Doe-Mee-onderzoek gedaan naar de toepassing van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) door lokale overheden. De Rekenkamer Hilversum heeft hieraan meegedaan. Aan het onderzoek deden in totaal 93 rekenkamers mee: 83 gemeentelijke rekenkamers, acht provinciale rekenkamers en twee rekenkamers van waterschappen.

Resultaten onderzoek

In Hilversum worden gemiddeld 43 Wob-verzoeken per jaar ingediend. Het beeld dat uit het onderzoek naar voren komt, is dat Hilversum niet moeilijk doet bij Wob-verzoeken. Er wordt altijd geleverd en op tijd. Ook neemt Hilversum zo nodig contact op met de verzoeker om meer duidelijkheid te krijgen over de aanvraag, waardoor deze beter en sneller kan worden afgehandeld. Wel kan de communicatie over de Wob op de website verbeterd worden. Tijdens het onderzoek was over de Wob geen informatie op de website van de gemeente te vinden¹. Voor de Woo², waarin veel meer nadruk ligt op actieve informatieverstrekking, is het essentieel dat deze informatie goed vindbaar is. Ook moet Hilversum ervoor zorgen dat na de afhandeling van een Wob-verzoek, niet alleen de verzoeker de openbaar gemaakte informatie krijgt, maar dat deze informatie breder bekend wordt gemaakt. De gemeenteraad zou zich duidelijker moeten uitspreken over zijn over zijn kaderstellende rol en de bijbehorende informatiebehoefte. Ook dat wordt bij de Woo nog belangrijker.

De raad is in maart 2022 per brief over de resultaten van het onderzoek geïnformeerd door de rekenkamer.

2.2 Onderzoek naar subsidieverstrekking

In de periode november 2021 tot en met juni 2022 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar het systeem van subsidieverstrekking.

Aanleiding

Een subsidie is een belangrijk instrument dat de overheid kan inzetten om bepaalde beleidsdoelstellingen te bereiken. Met een subsidie kan een activiteit worden gestimuleerd, waarvan de overheid het algemeen belang boven het economisch belang stelt. Zonder deze vorm van steun zouden verschillende activiteiten moeilijk betaalbaar of zelfs onbetaalbaar zijn voor mensen die er gebruik van willen maken. Zo worden veel sportactiviteiten en culturele instellingen gesubsidieerd, maar ook het onderwijs en het openbaar vervoer. Ook de gemeente Hilversum verstrekt elk jaar verschillende subsidies om activiteiten op het gebied van economie, cultuur en sport (mede) mogelijk te maken. De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente Hilversum erin slaagt om met behulp van subsidies de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken.

¹ Dit is inmiddels aangepast door de gemeente. Op de contactpagina van de gemeente Hilversum is informatie over de Wob te vinden.

² De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is per 1 mei 2022 vervangen door de Wet open overheid (Woo)

Doel onderzoek

Doel van het onderzoek was inzicht te verkrijgen in de effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Hilversum: dragen de door de gemeente Hilversum verstrekte subsidies bij aan het (mede-)realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen?

Conclusies

De rekenkamer kwam op grond van haar onderzoek tot de volgende conclusies:

Conclusies ten aanzien van begrip en omvang van subsidies

1. Het onderscheid tussen basis- en programmasubsidies is in de praktijk niet duidelijk.
2. Het onderscheid tussen subsidie en inkoop is door de gemeente duidelijk afgebakend, maar subsidies zijn niet altijd concreet uitgewerkt.

Conclusies ten aanzien van de wettelijke verplichtingen

3. Er is de afgelopen jaren een duidelijke kwaliteitsslag gemaakt.
4. De uitwerking van de wettelijke grondslag in de ASV is nog niet op orde.
5. Subsidieplafonds zijn niet ingesteld, maar worden wel gebruikt als afwijzingsgrond.
6. De beoordelingstermijnen bij verlening en vaststelling zijn lang en/of worden niet altijd gehaald.
7. Bij cultuursubsidies is de rol van de cultuurraad en convenanten niet altijd duidelijk.

Conclusies ten aanzien van het gemeentelijk subsidiebeleid

8. Er worden door de gemeente Hilversum geen hele duidelijke subsidiekeuzes gemaakt.
9. Er wordt actief ingezet op de relatie met subsidiepartners.
10. De gemeente Hilversum betreft en/of betrokken organisaties en inwoners bij het subsidieproces.
11. Het is niet mogelijk te evalueren hoe doelmatig en doeltreffend het subsidiebeleid is.

Conclusies ten aanzien van de geselecteerde casussen: praktijktoets op de uitvoering van het subsidiebeleid

12. Het subsidieproces is onderdeel geworden van een vaste jaarcyclus.
13. Subsidieverlening gaat meer over financiering dan over sturing.

Conclusies ten aanzien van de rol van de raad

14. De raad heeft met de nieuwe ASV zijn kaderstellende rol benadrukt.
15. Raadsleden krijgen veel informatie maar het is moeilijk om dit te doorgronden.
16. De raad heeft bij de subsidieverantwoording moeite met het invullen van zijn controlerende functie.

Aanbevelingen

De rekenkamer heeft de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. College: Stel een subsidiebeleid op waarin de keuzes worden verduidelijkt.
2. College: Zorg voor een duidelijk grondslag voor de rechtmatigheid bij subsidieverlening en -vaststelling.
3. College: Breng de raad in positie voor controle op grote subsidies.
4. College: Zet in op meerjarige subsidieverlening.

5. College en raad: Verbeter de inzet van subsidies en het sturen op effectiviteit door kritisch naar de beleidsdoelstellingen te kijken.
6. College: Betrek de gemeenteraad actief bij het inrichten van de informatievoorziening.
7. Raad: Ontwikkel een informatieprotocol.

Besluitvorming door de gemeenteraad

Op 7 september 2022 werd het onderzoek behandeld in de Commissie Bestuur en Economie. Wethouder van Voorden deed de toezegging dat met het nieuwe zaaksysteem (beoordelings)termijnen gehaald zullen worden, zodat partners tijdig weten waar ze aan toe zijn. De termijnen uit de ASV worden gevolgd, maar als er eerder duidelijkheid kan worden gegeven, vindt er afstemming met de betreffende partners plaats (Toezegging 22/35). Wethouder van Voorden zei ook toe bij het uitwerken van de doelen en benoemen van activiteiten ruimte te houden voor responsiviteit, zodat er door partners en de gemeente ingespeeld kan worden op ontwikkelingen (Toezegging 22/36). Daarnaast deed de wethouder de toezegging dat voor de zomer 2023 subsidieregels zullen worden vastgesteld en met subsidieplafonds zal worden gewerkt. Voor de zomer zal er tevens een beeldvormende sessie worden georganiseerd en geëvalueerd worden of dit voldoende inzicht geeft voor de raad (Toezegging 22/37).

Tijdens de besluitvorming in de vergadering van de gemeenteraad op 21 september 2022 deed wethouder van Voorden de toezegging de beoordeling van subsidierelaties en de context daarbij mee te nemen in zijn brief met betrekking het te volgen proces (Toezegging 22/47). Vervolgens besloot de gemeenteraad de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Met amendement A22/63 werd aanbeveling 3 onder beslispoint II als volgt aangepast:

“Breng de raad in positie bij grote subsidies, door de raad bij het aflopen van deze subsidie schriftelijk te informeren over:

1. *de doelstellingen die aan de betreffende subsidie waren gekoppeld en op welke wijze deze doelstellingen een bijdrage zouden moeten leveren aan de beleidsdoelen zoals deze door de raad zijn vastgesteld;*
2. *in welke mate de doelstellingen door de subsidieontvanger gerealiseerd zijn en hoe het college dit beoordeelt.”*

2.3 Nazorgonderzoek naar vastgoedbeheer

Om de doorwerking van de onderzoeken van de rekenkamer te verbeteren en de controlerende taak van de raad te ondersteunen, doet de rekenkamer een aantal jaren na de afronding van een onderzoek soms een nazorgonderzoek. Met een nazorgonderzoek bekijkt de rekenkamer in hoeverre er opvolging is gegeven aan de raadsbesluiten naar aanleiding van een eerder rekenkameronderzoek. In 2022 heeft de rekenkamer een nazorgonderzoek naar vastgoed³ opgestart. Op 12 oktober 2022 is in het kader van dit nazorgonderzoek een gesprek met (een delegatie van) de raad geweest. Begin 2023 wordt de verzamelde informatie geanalyseerd.

Status: De rekenkamer verwacht in het eerste kwartaal van 2023 de onderzoeksresultaten aan de raad te kunnen presenteren.

³ In 2017 vond het rekenkameronderzoek naar vastgoed plaats.

2.4 Onderzoek naar wonen

Voor 2022 had de rekenkamer een onderzoek naar wonen in haar onderzoeksprogramma opgenomen. Om invalshoek, onderzoeksvragen en aanpak van het onderzoek te kunnen bepalen, vond de rekenkamer input vanuit de raad wenselijk. Daarvoor heeft de rekenkamer medio 2022 een 'rondje langs de fracties' uitgevoerd. Dit rondje langs de fracties heeft veel opgebracht om de focus te bepalen voor het onderwerp 'wonen'. Het eerste deel van het onderzoek zal informierend zijn: wat is de juridisch-ruimtelijke en maatschappelijke context van gemeentelijk beleid en uitvoering op de woningmarkt? Omdat uit het rondje langs de fracties bleek dat er veel onduidelijkheid bestaat over 'harde' informatie en gegevens, zal het tweede deel van het onderzoek zich op sturing en monitoring richten. De verzamelde gegevens zullen in samenhang met de in 2021 vastgestelde Woonvisie 2021-2030 en de besluitvorming van de raad daarover, geanalyseerd worden.

Status: De voorbereiding van dit onderzoek is opgestart in het vierde kwartaal van 2022. De rekenkamer verwacht het onderzoek af te ronden in het derde kwartaal 2023.

3. Overige activiteiten

3.1 Interne contacten

In oktober 2022 heeft een afstemmingsoverleg plaatsgevonden tussen rekeningencommissie, de wethouder Financiën, de concerncontroller, de accountant en de rekenkamer. Daarnaast hebben de lid-rapporteurs en de secretaris bij de start van nieuwe onderzoeken de inhoud en het proces steeds afgestemd met de gemeentesecretaris, de betrokken portefeuillehouders en directeurs. Tijdens de onderzoeken heeft de secretaris regelmatig contact gehad met de betrokken ambtenaren over de voortgang en planning van het onderzoek. Met de griffie zijn goede contacten gewaarborgd, doordat de secretaris van de rekenkamer haar werkplek op de griffie heeft en deelneemt aan het wekelijkse werkoverleg van de griffie. Daarnaast vullen de griffier en de voorzitter van de rekenkamer gezamenlijk het werkgeverschap van de secretaris in.

3.2 PR

De rekenkamer ambieert een open en toegankelijk orgaan te zijn. Om dit te bereiken voert zij een actief communicatiebeleid. Concreet betekende dit in 2022 het volgende:

- De rekenkamer roept burgers via haar website op suggesties aan te dragen voor nieuwe onderzoeksonderwerpen;
- Elk afgerond onderzoek leidt tot een schriftelijk rapport. Daarnaast wordt bij de presentatie van onderzoeken gezocht naar andere passende vormen van communicatie; zowel bij de start als bij de afronding van onderzoeken geeft de rekenkamer een persbericht uit;
- In samenspraak met het gemeentelijk webbureau wordt de website van de rekenkamer voortdurend actueel gehouden. De website bevat alle openbare informatie over de rekenkamer, zoals de samenstelling en (neven)functies van leden, het visiedocument, het Reglement van Orde, de onderzoeksrapporten en nieuwsbrieven. Ook op de website van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) zijn de onderzoeksrapporten van de rekenkamer te vinden;
- De rekenkamer is ook te volgen op Twitter via @RKHilversum en op ons YouTube-kanaal via [Rekenkamer Hilversum - YouTube](#).

3.3 Externe contacten

Om kennis en ervaring over het lokale rekenkamerwerk uit te wisselen, heeft de rekenkamer contact met collega-instellingen in het land. De Rekenkamer Hilversum is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRK). De secretaris heeft contact met collega-secretarissen en onderzoekers via de aan de NVRK verbonden Kenniskring. Ook wordt zo nodig samenwerking gezocht met andere rekenkamers in de regio.

4. Financieel overzicht 2022

De raad had voor 2022 een bedrag van € 148.000,- voor de rekenkamer begroot ter dekking van alle kosten. Vervolgens is dit budget na een begrotingswijziging (stelpost CAO) opgehoogd met € 3.835,-. Het budget van de rekenkamer is in 2022 als volgt besteed:

Kostenpost	Begroting (na wijziging)	Gerealiseerd ultimo 2022
Onderzoeksbudget Onder het onderzoeksbudget vallen de kosten voor inhuur van onderzoeksbureaus, de vergoedingen van de leden van de rekenkamer, de salariskosten van de secretaris/onderzoeker en overige kosten.	€ 151.835	€ 147.148
Restant		€ 4.687

Het restant van het budget vloeit terug naar de algemene middelen.